

Sygn. XXV C 1688/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krystyna Dymek**

Protokolant: stażysta **Dorota Wesółowska**

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2016 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

przeciwko **D. G.**

o zapłatę

1. Zasądza od D. G. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 3.652 (trzy tysiące sześćset pięćdziesiąt dwa) złote z ustawowymi odsetkami od dnia 18 listopada 2013r do dnia 31 grudnia 2015r oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r do dnia zapłaty oraz kwotę 188,00 (sto osiemdziesiąt osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych
2. W pozostałej części powództwo oddala
3. Zasądza od powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz pozwanej D. G. kwotę 3.255 (trzy tysiące dwieście pięćdziesiąt pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
4. Nakazuje pobrać od powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 1280,75 (jeden tysiąc dwieście osiemdziesiąt, 75/100) tytułem kosztów sądowych (kosztów dojazdu świadków)
5. Nakazuje pobrać od pozwanej D. G. na rzecz Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 67,41 (sześćdziesiąt siedem ,41/100) tytułem kosztów sądowych (kosztów dojazdu świadków)

Sygn. akt XXV C 1688/13

UZASADNIENIE

Pozwem z 15 października 2013 r. (data nadania) powódka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej jako (...)) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej D. G. kwoty 75.145,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 złotych.

W uzasadnieniu pozwu podano, że od 09 marca 2013 r. strony były związane umową o współpracę oraz umową o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji. D. G. zobowiązała się zawierać umowy na dochodzenie roszczeń związanych z wypadkami wyłącznie na rzecz (...) pod rygorem powstania odpowiedzialności kontraktowej. Jednak po pewnym czasie osoby współpracujące z (...) poinformowały władze spółki, że pozwana pozyskuje klientów na rzecz konkurencyjnej firmy i nakłaniała pracowników powódki, by podjęli pracę u podmiotu konkurencyjnego. D. G. krytycznie odnosiła się do działalności powódki, a jednocześnie chwaliła zalety firmy konkurencyjnej. W czasie trwania

umowy o współpracę z powódką, podpisywała jednocześnie umowy o dochodzenie roszczeń na rzecz konkurencji. Kilka osób za jej namową wypowiedziało powódce umowy o dochodzenie roszczeń. Z tego powodu powódka wypowiedziała pozwanej 23 września 2013 r. umowę o współpracę ze skutkiem natychmiastowym i jednocześnie wezwała ją do zapłaty kary umownej w kwocie 75.145,20 zł, która to kwota odpowiada dwudziestokrotności średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w III kwartale 2013 r. (pozew k. 2-8).

W odpowiedzi na pozew z 02 grudnia 2013 r. (data nadania) pozwana D. G. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

Zdaniem pozwanej, wniesione przeciwko niej powództwo jest bezzasadne. Wskazała, że zapisy łączącej ją z powódką umowy dotyczące zakazu konkurencji są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i naruszają zasady swobody umów. Nie otrzymywała ona wynagrodzenia za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej. Podniosła zarzut rażącego wygórowania żądanej od niej kary umownej i wskazała na konieczność jej miarkowania. Podkreśliła, że powódka nie podała, że poniosła jakąkolwiek szkodę wskutek jej działań (odpowiedź na pozew k. 61-62).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zajmuje się dochodzeniem roszczeń wynikających ze szkód osobowych, w szczególności w zakresie szkód komunikacyjnych i rolnych. W ramach swojej działalności współpracuje z innymi podmiotami, z którymi zawiera umowy o współpracę w przedmiocie stałego pośredniczenia za wynagrodzeniem przy zawieraniu umów handlowych. Działalność o zbliżonym profilu prowadzi także (...) S.A. z siedzibą w L. (dalej (...)) (okoliczność bezsporna).

D. G. od 2010 r. współpracowała z (...). Natomiast 09 marca 2013 r. zawarła z (...) umowę o współpracy, a także umowę o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji. Jednocześnie pozwana pracowała w firmie ubezpieczeniowej (...). (umowa o współpracy k. 12-14, umowa o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji k. 17-18, przesłuchanie informacyjne pozwanej k. 164, zeznania świadka E. S. k. 804).

W ramach ww. umowy o współpracę pozwana zobowiązała się, za wynagrodzeniem, do stałego pośredniczenia w zawarciu umów handlowych na rzecz (...) oraz do zawierania ich w jej imieniu (§ 1). Do obowiązków przedstawiciela należała m.in. lojalność, dbanie o dobre imię i wizerunek (...), zachowanie tajemnicy, co do wszelkich danych i informacji jakie posiadał w związku z zawarciem i wykonywaniem umowy o współpracę zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy stanowiącym umowę o ochronie danych i zakazie konkurencji oraz wykonywania czynności wynikających z umowy tylko i wyłącznie na rzecz (...), a także zapoznanie się z przepisami prawa dotyczącymi ochrony danych, w szczególności przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych oraz zakazu konkurencji i ścisłe przestrzeganie tych przepisów (§ 2 pkt. 9-12).

Jako przedstawiciel (...) D. G. zobowiązała się również do niedokonywania czynności zmierzających do przejścia klientów ani wewnętrznych struktur personalnych, struktur sprzedażowych oraz pozostałych pracowników (...) i oraz do przestrzegania załącznika nr 1 do umowy stanowiącego umowę o ochronie danych i zakazie konkurencji (§ 3 pkt 4 i 5).

W § 7 umowy o współpracę zapisano, że strony mogą wypowiedzieć tą umowę w każdym czasie zgodnie z art. 764¹ k.c. (pkt 1.), a (...) może wypowiedzieć w trybie natychmiastowym warunki umowy, jeżeli przedstawiciel w sposób istotny narusza zapisy § 2 i § 3 umowy (pkt 2). Poza tym w chwili rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym, przedstawiciel traci prawo do wszystkich nabytych w czasie trwania umowy, a jeszcze nie wypłaconych prowizji oraz wszelkich dodatków uzgodnionych przez strony (pkt 3) (umowa o współpracy k. 12-14).

Przedmiotem umowy o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji było zabezpieczenie interesów (...), w tym m.in. ochrona innowacji wprowadzonej dokumentacji, wypracowanej formy organizacji pracy i wyłączności w

posługiwaniu się uzyskanymi informacjami. Zabezpieczenie to miało obowiązywać w czasie trwania współpracy, jak i przez dwa lata po jej zakończeniu bez względu na formę tej współpracy (§ 1).

Zgodnie z § 2 ww. przedmiotem konkurencyjnym lub działalnością konkurencyjną wobec (...) jest każde przedsiębiorstwo lub działalność na terenie RP niezależnie od formy organizacyjnej i prawnej, którego przedmiot działalności jest zbieżny z zakresem działalności (...). Za działania konkurencyjne uważane będą przede wszystkim następujące czynności:

1. prowadzenie przedsiębiorstwa we własnym imieniu za pośrednictwem osoby trzeciej jeżeli jest ona konkurencyjna wobec (...);
2. zasiadanie w organach podmiotów konkurencyjnych wobec (...);
3. występowanie w charakterze agenta, pełnomocnika, prokurenta itp. u podmiotów konkurencyjnych;
4. świadczenie pracy w oparciu o umowę o pracę, umowę zlecenia, umowę o dzieło lub innej podstawie na rzecz jakiegokolwiek podmiotu prowadzącego działalność konkurencyjną wobec (...);
5. wykonywanie doradztwa na rzecz podmiotów konkurencyjnych wobec (...),
6. działania mające na celu obniżanie prestiżu (...) i zarządzających osób;
7. wprowadzanie pracowników i współpracowników w błąd i negatywne oddziaływanie na nich, prowadzące do rozwiązania stosunku pracy lub umowy współpracy.

Na podstawie § 5 pkt. 1 ww. umowy pozwana zobowiązała się zapłacić (...) kwotę dwudziestokrotnego średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej tytułem kary umownej za naruszenie postanowień tej umowy (umowa o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji k. 17-18).

Po kilku miesiącach pracy pozwana uznała, że nie odpowiadają jej warunki, szczególnie finansowe, pracy w strukturach (...). We wrześniu 2013 r. odbyła kilka rozmów z innymi pracownikami (...) mówiąc im, że zastanawia się nad odejściem z firmy i przejściem do konkurencji. O swoich planach mówiła m.in. B. S., M. K., B. R. (1), A. S.. Nie namawiała żadnej z tych osób, by przeszli razem z nią do konkurencji (przesłuchanie pozwanej w charakterze strony k. 807, oświadczenie M. K. k. 102, zeznania świadków: B. R. (2) k. 184, A. S. k. 185).

Z niektórymi osobami rozmowy o pracy w innej firmie pozwana prowadziła już po rozwiązaniu umowy z (...). O lepszych warunkach w konkurencyjnej firmie pozwana mówiła także W. O.. Rozmowa miała miejsce 14 października 2013 r. W. O. zakończyła współpracę z (...), ale było to związane ze zmianą jej miejsca zamieszkania. Również P. W., S. W. i D. D. z przyczyn osobistych zrezygnowali ze współpracy z (...) (zeznania świadków: W. O. k. 540, K. D. k. 174, P. W. k. 338-339, S. W. k. 339, D. D. k. 526, wydruk z poczty elektronicznej k. 77, notatka A. K. z W. O. k. 78).

Żadna z osób, z którymi pozwana rozmawiała na temat pracy w (...) nie przeszła do konkurencji (przesłuchanie informacyjne A. K. k. 162).

D. G. podpisała umowę agencyjną nr (...) z (...) 06 września 2013 r. (umowa agencyjna k. 148).

W trakcie współpracy z (...) D. G. zawarła umowy z około 20 klientami (przesłuchanie informacyjne pozwanej k. 163).

D. G. nie namawiała osób, których sprawy prowadziła, do wypowiedzenia umów o dochodzenie roszczeń z (...). Nie wyrażała się też źle na temat powodowej spółki (zeznania świadków: G. S. k. 793-7794, E. S. k. 804, R. W. (1) k. 702, M. K. k. 184).

Pozwana mówiła swoim klientów, że planuje zakończyć pracę w (...), w związku z czym nie będzie mogła prowadzić ich spraw w ramach (...).

D. G., w imieniu (...), podpisała 13 sierpnia 2013 r. umowę z P. K. (1). Kilka tygodni później pozwana poinformowała klientkę, że przeszła do innej firmy. P. K. (1) wypowiedziała umowę (...), gdyż chciała, aby pozwana nadal zajmowała się jej sprawą. W tym celu złożyła 27 września 2013 r. oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Jednak ostatecznie P. K. (1) podpisała ponownie umowę z (...) (wypowiedzenie P. K. k. 25, zeznania świadka P. K. (1) k. 673-674).

Kilkoro klientów wypowiedziało umowę (...) w okresie wrzesień – październik 2013 r., podając, jako przyczyny swoich decyzji, brak zadawalającego działania w ich sprawach odszkodowawczych. G. S. i R. W. (1) wskazywały, że przez długi czas (parę miesięcy) nie otrzymywały żadnych informacji z (...) i ostatecznie postanowiły zrezygnować z usług tej firmy. R. W. (1) 27 września 2013 r. rozwiązała umowę z (...) i tego samego dnia zawarła nową umowę z (...). Natomiast G. S. wypowiedziała 02 października 2013 r. umowę z (...), po czym umowę z (...) zawarła dopiero 11 stycznia 2014 r. Podobnie K. K. i E. S. wypowiedziały umowę zawartą z (...) z powodu opieszałości firmy w prowadzeniu ich sprawy (zeznania świadków: G. S. k. 793-7794, R. W. (1) k. 701-702, E. S. k. 804, wykaz spraw k. 149, notatka służbowa k. 23-24, notatka k. 90-91, wypowiedzenie R. W. k. 142, wypowiedzenie K. K. k. 143).

D. G. nie wyrażała się negatywnie o (...), ani też na temat zarządu tej firmy. Także pracując już w (...) nie działała na niekorzyść (...) (zeznania świadków: M. S. k. 338, P. W. k. 339, M. Z. k. 446, D. D. k. 526).

(...), pismem z 23 września 2013 r., wypowiedziała D. G. umowę o współpracę ze skutkiem natychmiastowym wskazując, jako podstawę, § 7 w zw. z naruszeniem § 2 i § 3 tej umowy. Pozwanej zarzucono podejmowanie działań na rzecz podmiotów prowadzących konkurencyjną działalność (wypowiedzenie k. 26).

Tego samego dnia do pozwanej skierowano także wezwanie do zapłaty kwoty 75.145,20 zł tytułem kary umownej za naruszenie postanowień umowy o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji z dnia 09 marca 2013 r. (wezwanie do zapłaty k. 27). Pozwana nie zapłaciła powyższej kwoty.

Z kolei D. G. w piśmie z 25 września 2013 r. oświadczyła, iż zgodnie z art. 764 k.c. wypowiada umowę o współpracy bez zachowania okresu wypowiedzenia (rozwiązanie umowy k. 29).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków, przesłuchania D. G. i A. K. w charakterze strony oraz zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów.

Autentyczność, jak i zawartość dokumentów nie budzi wątpliwości, a ponadto nie były one kwestionowane przez żadną ze stron procesu.

Zeznania pozwanej D. G. (przesłuchanie informacyjne k. 163-164 potwierdzone podczas przesłuchania w charakterze strony k. 807-808) korelują z twierdzeniami powołanych w sprawie świadków, wobec czego Sąd uznał, że nie ma podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Natomiast zeznania A. K., prezesa (...), (przesłuchanie informacyjne k. 162-163 potwierdzone podczas przesłuchania w charakterze strony k. 805-807) nie znalazły potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym, w zakresie, w jakim twierdził on, że pozwana namawiała klientów i pracowników do przejścia do innej firmy i w ten sposób działała na niekorzyść (...) oraz że źle mówiła o formie, gdy w niej pracowała.

Sąd, co do zasady, dał wiarę zeznaniom świadków wezwanych w toku niniejszej sprawy. Świadkowie: P. K. (1) (672-674), G. S. (przesłuchana przez Sąd Rejonowy we W.w ramach pomocy prawnej 09 marca 2016 r. k. 793-794), E. S. (k. 804) i R. W. (1) (przesłuchana przez Sąd Rejonowy w B.w drodze pomocy prawnej 25 września 2015 r. k. 701-702) zostały przysłuchane celem ustalenia czy pozwana namawiała je do zrezygnowania z usług (...). Z kolei świadkowie: M. K. (k. 184-185), W. O. (k. 539-540), K. D. (k. 173-175), B. R. (2) (k. 184-185), B. S. (przesłuchana przez Sąd Rejonowy dla K.w drodze pomocy prawnej 10 września 2014 k. 396-398), A. S. (k. 185), E. D. (k.292), M. S. (k. 337-338), J. Z. (k. 338), P. W. (k. 338-339), S. W. (k. 339-340), K. L. (k. 465), A. P. (k. 465), M. Z. (k. 465-466) i D. D. (k. 525-526) zostali powołani na okoliczność postawy pozwanej wobec firmy powodowej oraz jej wpływu na odejście klientów i

współpracowników (...) z pracy. Zeznania ww. świadków były spójne, logiczne i potwierdzały te same fakty. Jedynie świadek B. S. twierdziła, że pozwana wypowiadała się negatywnie o władzach (...), ale jej zeznania są odosobnione.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

Spółka powodowa wywodziła swoje roszczenie z § 5 w zw. z § 2 umowy o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji, którą strony zawarły 09 marca 2013 r. Powódka zarzucała D. G., że namawiała innych pracowników (...) żeby odeszli z pracy, a klientów by rozwiązali umowy i przeszli z nią do konkurencji. Poza tym złamała ona łączące strony umowy świadcząc jednocześnie pracę na rzecz konkurencyjnej firmy zajmującej się pozyskiwaniem odszkodowań dla ofiar wypadków. Zdaniem strony powodowej pozwana przyczyniła się do powstania szkody po stronie (...) i dlatego powinna zapłacić żadaną karę umowną.

Na wstępie należy wskazać, że możliwość wprowadzenia do treści umowy zapisów o zakazie konkurencji wynika z generalnej zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c., który stanowi, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Sancją za naruszenie zakazu konkurencji jest odpowiedzialność odszkodowawcza, która może mieć formę kary umownej. O regulacji wysokości kary umownej mówi art. 484 § 1 k.c., zgodnie z którym w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Przy czym, jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej. To samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana (§ 2).

Wymaga podkreślenia, że głównym celem ustalenia kary umownej jest zapewnienie systemu kontraktowych zabezpieczeń prawidłowej realizacji umowy. Pełni ona dla wierzyciela przede wszystkim funkcję kompensacyjną za niewykonanie, lub nienależyte wykonanie zobowiązania przez jego kontrahenta. Zatem kara umowna powinna być zastrzeżona w takiej wysokości, która wynagrodzi wierzycielowi negatywne następstwa niewykonania zobowiązania.

Co do zasady okoliczność, że wierzyciel nie poniósł szkody z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie pozbawia go prawa dochodzenia kary umownej od dłużnika. Jednakże okoliczność ta powinna być brana pod uwagę przy zmniejszaniu kary umownej (uchwała Sądu Najwyższego z 06 listopada 2003 r., sygn. akt III CZP 61/03, Legalis nr 59773, wyrok Sądu Najwyższego z 02 czerwca 1970 r., sygn. akt II CR 167/70, Legalis nr 14616). Należy bowiem pamiętać, że wysokość kary umownej nie może prowadzić do wzbogacenia się wierzyciela, ani też do nieproporcjonalnych obciążeń drugiej strony umowy.

Prezes powodowej spółki, przesłuchany w charakterze strony, podnosił, że jego firma poniosła szkodę wskutek działań pozwanej. W przedmiotowej sprawie zastosowanie znajduje stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym wierzyciel, dochodząc kary umownej, nie musi udowadniać zarówno faktu istnienia szkody, jak i jej wysokości. To na dłużniku spoczywa ciężar dowodu na brak szkody po stronie wierzyciela (wyrok Sądu Najwyższego z 09 maja 2003 r., sygn. akt V CKN 162/01, Legalis nr 61277). W ocenie Sądu D. G. w dostatecznym stopniu udowodniła, że po stronie (...) nie powstała szkoda uzasadniająca żądanie zapłaty przez nią kary umownej.

Powołani w sprawie świadkowie, będący byłymi klientami (...), zgodnie zeznawali, że pozwana nie mówiła im nic o nieprawidłowościach w powodowej spółce. Nie szkalowała jej działalności, nie obniżała prestiżu, a przede wszystkim nie namawiała ich do wypowiedzenia umów wskazując na zalety konkurencji. Informowała jedynie swoich klientów, których sprawy prowadziła, że rezygnuje z pracy w (...) i przechodzi do innej firmy o takim samym profilu. W ocenie Sądu pozwana zachowała się właściwie, gdyż miała świadomość, że niektórzy klienci są z nią związani i mogą chcieć nadal by nadal prowadziła ich sprawy. Mieli dzięki temu możliwość wyboru pozostania w (...) lub pozostania z nią i przejścia do nowej firmy.

W toku procesu strona pozwana wykazała, że to nie z winy D. G. niektórzy klienci rezygnowali z usług (...). Osoby, na które wskazywała strona powodowa, uzasadniając ich odejściem swoje roszczenie (G. S., R. W. (1), E. S.), wypowiedziały umowę o dochodzenie roszczeń z powodu niezadowolenia z prowadzenia ich spraw. P. K. (1) wypowiedziała umowę, gdyż chciała, by jej sprawą zajmowała się pozwana, ale ostatecznie wróciła z powrotem do (...).

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego nie wynika również, że D. G. prowadziła negatywną kampanię na temat (...) wśród pozostałych pracowników powódki. Również w tym przypadku, w ocenie Sądu zachowanie pozwanej nie wskazuje na łamanie łączących strony umów. Nie wykazano, by D. G. namawiała swoich współpracowników, by odeszli z firmy. Za takie zachowanie nie mogą być uznawane luźne koleżeńskie rozmowy na temat pracy i jej warunków np. finansowych. Pozwana mówiła koleżankom i kolegom, że nie odpowiadają jej pewne sprawy i że chciałyby zmienić pracodawcę. Trudno jednak znaleźć dowód na to, że prowadziła wśród nich jakąś agitację. Przede wszystkim należy podkreślić, co przyznaje także strona powodowa, że żaden z pracowników (...) nie odszedł z firmy razem z pozwaną.

Wreszcie, stwierdzić należy, że nie zostały także potwierdzone zarzuty, że pozwana oczerniała powódkę, krytykowała działania swoich przełożonych, w tym A. K. oraz, że prowadziła negatywną kampanię na temat (...) będąc jeszcze jej pracownikiem, jak i po zakończeniu pracy w tej spółce. Również w tej kwestii zeznania świadków, zarówno pracowników (...), jak i (...) były spójne.

Na podstawie § 5 umowy o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji, powódka mogła domagać się od pozwanej kwoty dwudziestokrotności średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej tytułem kary umownej za naruszenie postanowień tej umowy.

Przede wszystkim należy zauważyć, że żądana przez (...) kwota 75.145,20 zł nie jest zgodna z § 5 ww. umowy. W swoich wyliczenia strona powodowa przyjęła zły wskaźnik – wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat i nagród z zysku z sierpnia 2013 (Komunikat Prezesa GUS z 17 września 2013 r., www.stat.gov.pl), podczas gdy pozwana podpisała umowę z (...) 06 września 2013 r. i to na ten miesiąc wskazywali świadkowie mówiąc o ich rozmowach z pozwaną na temat jej odejścia z (...).

Według Komunikatu Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2013 r., wynosiło ono 3.650,06 zł. Zatem w realiach niniejszej sprawy maksymalna wysokość kary umownej wynosi 73.001,20 zł (20 x 3650,06 zł).

Sąd badając okoliczności przedmiotowej sprawy doszedł do przekonania, że kara umowna ustalona w umowie o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji, której zapłaceniu żądane powódka, jest karą rażąco wygórowana. Zarzut ten podniosła także pozwana w odpowiedzi na pozew, wskazując na konieczności miarkowania kary umownej. Zostało już podkreślone, że na podstawie art. 484 § 2 k.c. dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej, jeżeli wykonał zobowiązanie w znacznej części, lub gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Indywidualne okoliczności w danej sprawie mogą powodować, że kara umowna, nie będąc rażąco wygórowaną w momencie jej zastrzegania, może stać się taka w następstwie późniejszych okoliczności, do których można przykładowo zaliczyć fakt, iż szkoda wierzyciela jest znikoma, skutkiem czego zachodzi rażąca dysproporcja pomiędzy jej wysokością a wysokością należnej kary (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, z 18 lipca 2013 r., sygn. akt I ACo 248/13, [Legalis](http://legalis.pl) nr 736115).

Sąd orzekający podziela także pogląd, że rozmiar szkody poniesionej przez wierzyciela może mieć wpływ na wysokość przysługującej mu kary umownej (wyrok Sądu Najwyższego z 16 lipca 1997 r., sygn. akt II CKN 271/97, [Legalis](http://legalis.pl) nr 124534).

Przede wszystkim, jeżeli kara umowna jest rażąco wygórowana, to jej wysokość powinna być kształtowana w relacji do szkody. Należy w tym miejscu wskazać, że miarkowanie kary umownej należy do jej konstrukcyjnych elementów, wpisanych w jej naturę i normalnym jest, że strony godząc się na jej zastrzeżenie, zawsze mogą polegać na tym, że wysokość kary nie ma charakteru ostatecznego i może zostać w przyszłości obniżona, a ponadto miarkowanie

wysokości kary umownej należy do tzw. praw sędziowskich (Komentarz do Kodeksu Cywilnego art. 484 k.c., red. Gutowski, t. 2, wyd. 1, 2016 r., Drapała P., Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 08 lipca 2004 r. o sygn. akt IV CK 522/03.).

Strona powodowa podnosiła, że w razie rezygnacji klientów z usług (...) spółka ponosi straty z powodu podejmowanych już w ich interesie działań. A. K. podał, że przejście czterech klientów do konkurencyjnego podmiotu spowodowało stratę około 80-90 tys. zł. Zdaniem Sądu jest to koszt ryzyka związanego z prowadzoną przez powódkę działalnością. Nie stanowi on jednak samodzielnie podstawy, by taką ewentualną stratą obarczać agenta, który prowadził daną sprawę. Zresztą taka odpowiedzialność nie wynika z umowy o współpracę, ani też z umowy o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji.

Natomiast znamienne są słowa prezesa powódki, A. K., który twierdził, że (...) nie wystąpiłaby ze swoim roszczeniem wobec pozwanej, gdyby wskazywani klienci nie wypowiedzieli umów. W toku procesu zostało wykazane, że D. G. nie miała wpływu na decyzje klientów, na których odejście powoływała się powódka.

Należy zauważyć, że z prezentowanego przez (...) stanowiska wynika, iż główną swoją szkodę powódka upatruje właśnie w stracie klientów. Natomiast nie wskazywała już na rozmiar szkód powstałych ewentualnie z powodu rzekomego namawiania przez pozwaną współpracowników do odejścia z firmy, czy strat wynikających z jej negatywnej postawy wobec zarządu (...) i całej spółki. Z poczynionych ustaleń także nie wynika, by działania D. G. przyczyniły się do rezygnacji klientów z usług (...), odchodzenia pracowników z firmy ani też, że naruszała ona dobre imię powódki.

Sąd doszedł do przekonania, że żądana przez (...) kara umowna, jak i ustalona wyżej przez Sąd maksymalna jej wysokość jest nieadekwatna do zaistniałych w sprawie okoliczności.

Bezspornym jest, że D. G. przeszła do konkurencyjnej firmy (...), z którą 06 września 2013 r. podpisała umowę agencyjną, podczas gdy jeszcze była związana umową z (...). Współpraca D. G. ze spółką powodową została rozwiązana w trybie natychmiastowym 25 września 2013 r., a sama pozwana złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia dwa dni później. Zatem w okresie około miesiąca świadczyła ona pracę na rzecz konkurencyjnego podmiotu i w tym zakresie naruszyła § 2 umowy o ochronie danych osobowych oraz zakazie konkurencji.

Marginalnie jedynie Sąd zaznacza, że nie mogą przemawiać na korzyść pozwanej jej argumentacja, że nie przeczytała umowy zawieranej z (...) oraz że prezes (...) zezwolił jej na łączenie pracy w spółce powodowej i konkurencyjnej (...). Te gołosłowne twierdzenia nie zostały niczym poparte, a poza tym trudno uwierzyć, że pozwana, która od kilku lat zajmuje się prowadzeniem spraw odszkodowawczych (pracowała także już wcześniej w (...)) nie była świadoma konfliktu interesów w świadczeniu pracy dla dwóch podmiotów o tożsamym profilu.

Należy również zwrócić uwagę, że (...) nie może domagać się zapłaty kary umownej z przejścia D. G. do konkurencji i świadczenia pracy dla (...), pomimo że z § 1 umowy stron dot. zakazu konkurencji wynika, że zapisy tej umowy obowiązują jeszcze przez dwa lata po zakończeniu współpracy.

Jak zostało już wcześniej wspomniane, zasada swobody umów jest ograniczona ustawą, jak i zasadami współzycia społecznego. Zakaz konkurencji określa art. 101¹ § 1 k.p. zgodnie, z którym w zakresie określonym w odrębnej umowie, pracownik nie może prowadzić działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy ani też świadczyć pracy w ramach stosunku pracy lub na innej podstawie na rzecz podmiotu prowadzącego taką działalność.

W myśl art. 101² § 1 k.p. przepis ten stosuje się odpowiednio, gdy pracodawca i pracownik mający dostęp do szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę, zawierają umowę o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy. W umowie określa się także okres obowiązywania zakazu konkurencji oraz wysokość odszkodowania należnego pracownikowi od pracodawcy, z zastrzeżeniem przepisów § 2 i § 3.

Odszkodowanie, o którym mowa w § 1, nie może być niższe od 25% wynagrodzenia otrzymanego przez pracownika przed ustaniem stosunku pracy przez okres odpowiadający okresowi obowiązywania zakazu konkurencji (§ 3).

Strony niniejszego postępowania zgodnie oświadczyły, że D. G. nie otrzymała żadnego odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji. Możliwości takiej nie przewidywały także łączące ją z (...) umowy. Tymczasem umowa o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, której strony ustanowiły nieodpłatność lub zostało ustalone niższe odszkodowanie dla pracownika od tego określonego w art. 101² § 3 k.p. jest nieważna na podstawie art 58 k.c., jako sprzeczna z ustawą, a zarazem także z zasadami współżycia społecznego.

Reasumując, należy stwierdzić, że nie zostało wykazane, iż rozpoczęcie przez pozwaną pracy na rzecz (...) wywołało u powódki szkodę. Sąd ostatecznie uznał, że kwota w wysokości jednokrotnego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2013 r., tj. 3.650,00 zł, będzie odpowiednia dla zaspokojenia interesu powódki, a zarazem nie będzie stanowić nadmiernej represji dla pozwanej. Nie bez znaczenia dla wysokości zasądzonej od powódki kwoty miał także fakt, iż pozwana przez okres 6 miesięcy współpracy z powódką nie otrzymała od niej żadnego wynagrodzenia za wykonywaną pracę (okoliczność bezsporna , potwierdzona przez prezesa powódki) .

Powódka wnosila o zasądzenie od pozwanej odsetek od dnia wniesienia pozwu, tj. od 15 października 2013 r. Sąd uznał, że odsetki od zasądzonej kwoty należą się od dnia 18 listopada 2013 r., tj. od daty doręczenia D. G. odpisu pozwu, kiedy to pozwana dowiedziała się o sprecyzowanym żądaniu powódki (zpo k. 60). Określając odsetki Sąd uwzględnił także zmianę w zakresie określania wysokości odsetek wprowadzoną z dniem 01 stycznia 2016r.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. rozliczając je proporcjonalnie do wyniku procesu. Strona powodowa wygrała w 5%, w związku z czym Sąd zasądził od D. G. na rzecz (...) kwotę 188,00 zł, to jest 5% uiszczonej przez powódkę opłaty sądowej od pozwu.

Orzekając o kosztach zastępstwa procesowego Sąd miał na uwadze koszty należne powódce oraz koszty należne wobec niej od pozwanej i zasądził różnicę w kwocie 3.255,00 zł od (...) na rzecz pozwanej.

Biorąc pod uwagę wynik procesu, Sąd rozdzielił także proporcjonalnie koszty sądowe opłacone tymczasowo z sum Skarbu Państwa z tytułu kosztów dojazdu świadków i zasądził na rzecz Skarbu Państwa – Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie od (...) kwotę 1.280,75 zł, a od D. G. kwotę 67,41 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.